

datum: 19 juni 2024

Aanbevelingen gemeenschapsinfrastructuur

Samenvatting standpunt

Het samenleven in een dorp of een wijk verdient infrastructuur om het buurtleven, jeugdwerk, socio-cultureel werk, kunstzinnige en culturele activiteiten, sociale projecten en sportinitiatieven te versterken. Desondanks is de druk op deze gemeenschapsinfrastructuur voor velen herkenbaar. De noden en uitdagingen situeren zich op het vlak van eigenaarschap, duurzaamheid, efficiënt ruimtegebruik enzovoort. Het team vrije tijd van de VVSG organiseerde de voorbije maanden samen met De Federatie (steunpunt amateurkunsten en sociaal-cultureel werk), De Ambrassade (steunpunt jeugdwerk), Platform Toekomst Parochiekerken en IJD (Jongerenpastoraal Vlaanderen) een rondetafel met experts die uitmondt in aanbevelingen. Een grotere betrokkenheid en partnerschap met de Vlaamse overheid op het vlak van gemeenschapsinfrastructuur kan bijvoorbeeld vorm krijgen als een Vlaamse expertisecel en vraagt om een transversale blik en prioriteit in het regeerakkoord. Op federaal niveau kan men de BTW-regeling voor de bouw van gemeenschapsinfrastructuur verlagen net zoals dit voor scholen het geval is.

1. Inleiding

Een betaalbare, toegankelijke en aangename plek in het centrum van een (dorps)gemeenschap vormt dikwijls het kloppend hart van een bruisende gemeente. Er zijn vergaderzaaltjes voor allerlei verenigingen, repetitieruimtes waar amateurgezelschappen werken aan een voorstelling of concert, ontmoetingscentra waar een waaier aan activiteiten plaatsvinden.

De veranderende maatschappelijke context en de financiële realiteit heeft als gevolg dat de vanzelfsprekende toegang tot dergelijke locaties onder druk staat. Er is sociale, juridische en financiële expertise nodig om nieuwe partnerschappen op te zetten. Hier zijn lokale besturen, kerkelijke structuren, investeerders, gebruikers van de infrastructuur samen aan zet.

2. Uitdagingen

Heel wat van deze gemeenschapsinfrastructuur is aan renovatie toe. Er zijn verwachtingen rond duurzaamheid maar er zijn ook nieuwe noden van (nieuwe) gebruikers. De kosten voor het beheer lopen op, en eigenaars overwegen vaker dan vroeger om de plek een nieuwe bestemming te geven of het beheer anders aan te pakken.

3. Visie

Het samenleven in een dorp of een wijk verdient infrastructuur om het buurtleven, jeugdwerk, socio-cultureel werk, kunstzinnige en culturele activiteiten, sociale projecten en sportinitiatieven te versterken.

3.1. Aanbevelingen aan de Vlaamse en federale overheid

1. Maak van gemeenschapsinfrastructuur een transversale prioriteit in het Regeerakkoord
2. Voorzie een expertisecel met een integrale kijk op gemeenschapsinfrastructuur
 - integreer bestaande en verspreid zittende inventarissen
 - zorg voor analyse en monitoring van de bestaande toestand
 - ondersteun lokale besturen en verenigingen met advies en kennis
 - zet proeftuinen op, documenteer geleerde lessen
3. Ontwikkel tegen 2027 een masterplan gemeenschapsinfrastructuur
4. Herijk bestaande financiële instrumenten en ontwikkel nieuwe financiële hefbomen
 - bestaande subsidielijnen op elkaar afstemmen
 - onderzoeken of testen van alternatieve financieringsmodellen: (renteloze) leningen, aanleg van een rollend fonds, oormerken van middelen, PPS-financiering, ...
 - impulsfondsen voor 'aanloop naar ...'
 - concepten als community land trust of coöperaties promoten en ondersteunen

5. Erken de rol van de plekwerker, een ondersteuner die op de site een verbindende rol opneemt en dat als kerntaak heeft

3.2. Aanbevelingen aan de federale overheid

1. Verlaag de btw van 21% naar 6% voor het (ver)bouwen van dit type infrastructuur
 2. Hou bij nieuwe regelgeving met betrekking tot infrastructuur rekening met de impact op het verenigingsleven
-